

Транспорт в економічному просторі країни

Широкова О. М., УкрДАЗТ, м. Харків

Взаємовплив і взаємозв'язок між транспортною галуззю й економікою вивчаються досить активно. Разом з тим, існують різні підходи до того, що первинно: економіка, що впливає на транспорт, або транспорт, що стимулює економіку. У багатьох публікаціях досліджуються питання вигоди від використання транспорту. Зрозуміло, що добре розвинена економіка вимагає відповідної транспортної системи. У свою чергу, поліпшення транспортної інфраструктури сприяє розширенню торгівлі й інтенсифікації конкурентоспроможності країн і економічних регіонів. Такий розвиток звичайно відбувається паралельно з ростом економіки.

Тобто між транспортом і економічним ростом існує безліч зв'язків. Розвиток транспортних мереж може сприяти генеруванню позитивних супутніх ефектів. Наприклад, росту зайнятості населення, зниженню вартості виробництва тощо.

Важливим при цьому є інвестиції в транспортну інфраструктуру. Вони практично завжди сприймаються як стимул економічного росту й формують свій внесок у частині економічного розвитку регіонів, міських і сільських населених пунктів. Вони приводять до зниження транспортної складової в кінцевій ціні товару, відіграють важливу роль у зниженні рівня економічних диспропорцій між регіонами, збільшують конкурентоспроможність у частині доступу до нових ринків, міграції робочої сили, спеціалізації й кооперації, зниження вартості проходження вантажів у рамках зовнішніх і внутрішніх логістичних систем. Все це приводить до росту продуктивності праці, створенню нових конкурентних переваг.

При цьому доцільно оцінювати вплив транспорту на економічний ріст за такими показниками як:

- вартість перевезення пасажирів і вантажів. Вартість транспортування пасажирів і вантажів є загальним показником, що демонструє конкурентоспроможність транспорту тієї або іншої країни на міжнародних ринках транспортних послуг. На підставі того, скільки необхідно платити за перевезення пасажирів і вантажів, можна з'ясувати, як міжнародні перевезення пасажирів і вантажів будуть впливати на дохідну частину бюджету;
- продуктивність праці на транспорті. Ці оцінки дозволяють оцінювати ефективність роботи транспорту в контексті всієї національної економіки, виявляти втрати й доходи;
- внесок транспортної галузі у ВВП;
- логістичні витрати і їхня оцінка з позиції частки у ВВП. У даному випадку доцільно оцінювати роль і місце транспорту й складського зберігання вантажів на терміналах. Необхідно також відслідковувати всі логістичні витрати на шляху вантажу від відправника до кінцевого одержувача;
- рівень використання транспортних потужностей;
- зіставлення й оцінка впливу розвитку транспортної інфраструктури на економічний ріст у цілому. У цей час чіткої методології таких оцінок не існує, тому це є перспективою подальших досліджень;

Таким чином, транспорт займає досить важливу роль в економіці й породжує численні зв'язки усередині системи, генерує нові процеси. Дослідженнями необхідно створити моделі, коректно відтворюючі такі зв'язки з метою більше точного виявлення впливу транспорту на економіку й економічну систему на транспорт. При цьому необхідно враховувати безліч факторів, погоджувати транспорт і економічний простір, рівень їхнього розвитку й розвитку економіки в цілому.